

Проведено маркетингові дослідження ринку дитячих лікарських форм (ДЛФ). Визначено специфічні особливості організму дітей і необхідність розробки ДЛФ. Вивчено аналіз асортименту лікарських препаратів для дітей. Найбільш витратну і найбільшу за кількістю номенклатурних позицій групу серед використовуваних ДЛФ складають протимікробні препарати для системного використання. За видами лікарських форм найбільшу групу за кількістю номенклатурних позицій складають таблетки. Найбільші фінансові витрати припадають на ін'єкційні лікарські форми. Проведено анкетування більше 80 провізорів та 60 споживачів, за результатами якого визначено джерела інформації про ДЛФ: на першому місці – рекомендації фармацевтів (29%), на другому – рекомендації колег (26%), а також реклама (19%) і призначення лікаря (14%).

Встановлено, що при виборі ліків 70% споживачів віддають перевагу імпортним лікам, а тільки 30% – вітчизняним ДЛФ. За даними опитування, в більшості випадків – 60% споживачів, які звертаються за ліками для дітей без рецепта. При виборі ДЛФ – 70% споживачів в першу чергу звертають увагу на ефективність і якість, а потім – на ціну ліків.

У ході дослідження було визначено рівень довіри клієнтів до нових препаратів ДЛФ. Встановлено, що 50% клієнтів прислухаються до порад лікаря (провізора), 35% – довіряють новим лікам, але вважають за краще купувати знайомі ліки, 5% довіряють новим лікам, і тільки 10% не довіряють новим лікам.

За результатами опитування було встановлено вік дітей, для яких часто придбають ліки: для 50% дітей – у віці від 1 до 3 років, для 20% – у віці від 4 до 7 років, 15% – у віці до одного року, 10% – у віці від 7 до 11 років і 5% – від 11 до 17 років.

У ході дослідження були проаналізовані найбільш поширені ДЛФ в залежності від віку дитини. Було встановлено, що для дітей від народження і до 3 років найчастіше купують сиропи і супозиторії. Для дітей від 3 до 7 років – сиропи, суміші, суспензії і супозиторії. Для дітей від 7 років до 11 років використовують таблетки (капсули).

Встановлено періодичність покупки ДЛФ: 35,3% респондентів купують ДЛФ один раз на місяць і 15,7% – один раз в тиждень, що пов'язано зі значними фінансовими витратами.

Таким чином, проаналізовано ринок ДЛФ.

Бреусова С.В., Баранова І.І., Нікітіна М.В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

РОЛЬ ЯКОСТІ ТОВАРУ ДЛЯ СПОЖИВАЧА

breusova@ukr.net

Якість товару це основна характеристика, яка впливає на його споживчі властивості та конкурентоспроможність. Це обумовлено сутністю категорії «якість», яка являє собою сукупність властивостей і визначає їх показники, що обумовлюють задоволення різноманітних потреб відповідно до призначення конкретних товарів. Забезпечення якості готових лікарських засобів і медичних виробів - одне з найважливіших завдань сучасної фармації.

Серед багатьох економічних і соціальних задач, які вирішуються в суспільстві, проблема якості набуває особливого значення, в ній знаходить відображення ступінь задоволення потреб населення, ефективність виробництва, розвиток зовнішньоекономічних зв'язків.

Товарознавство - це наукова дисципліна, що системно вивчає товари на всіх етапах життєвого циклу, методи пізнання їхньої споживчої вартості (цінності), закономірності формування асортименту і вимог до якості для забезпечення ефективності їхнього виробництва, обігу та споживання з метою максимального задоволення потреб.

Якість формується під час проведення наукових досліджень і розробки нормативної документації. Вона створюється в процесі виробництва на стадії підбору складу лікарського

засобу та допоміжних речовин, організації та контролю технологічного процесу. Збереження якості забезпечується використанням відповідного пакування і створенням необхідних умов зберігання, транспортування, реалізації в процесі обігу товару від виробника до споживача. Останньою ланкою на шляху від виробника до споживача, де якість оцінюється кваліфікованими фахівцями, є аптека.

Важливу роль відводять тарі (контейнерам) та пакуванню при доставці лікарських препаратів споживачам. Сучасне пакування повинне відповідати ряду обов'язкових вимог: бути зручною і безпечною, забезпечувати збереження лікарського засобу, містити всі необхідні відомості про нього. Перевіряється якість пакувального матеріалу і поліграфічного оформлення пакування лікарського засобу. Відхилення в оформленні пакування, тобто інший відтінок друкарської фарби або зсув зображення, нанесення іншим шрифтом маркування на вторинне пакування, інша якість картону, відсутність захисних знаків, іноді видимих лише при спеціальному освітленні, може свідчити про підробку лікарських засобів або медичних виробів, оскільки виробники зобов'язані суворо дотримуватися стандартів оформлення, затверджених на конкретну продукцію.

Приймання будь-яких товарів, у тому числі й лікарських препаратів (ЛП) і медичних виробів, означає перевірку відповідності та оцінку якості, кількості та комплектності товару його характеристикам згідно нормативних документів і умовам договору поставки. При органолептичному огляді готових лікарських засобів звертають увагу на: колір, тобто однорідність, розмір і форму (твердих лікарських форм), прозорість, в'язкість (в разі рідкої продукції) та інші характеристики.

Товар розглядається споживачем, зокрема лікарські засоби, перш за все, як певний набір властивостей: ефективність, безпека, доступність, ціна та ін. Уподобання споживача можуть ґрунтуватися на знаннях деяких властивостей готових лікарських засобів, власному досвіді, а також вибіркового сприйняття.

Для того, щоб орієнтуватися в арсеналі товарів медичного та фармацевтичного призначення, здійснювати їх приймання, проводити товарознавчий аналіз, організовувати необхідне зберігання й транспортування, а також реалізацію, фахівець повинен володіти конкретними знаннями у галузі товарознавства. Таким чином, знання медичного та фармацевтичного товарознавства є основою для отримання споживачами якісних та безпечних готових лікарських засобів і медичних виробів.

Доброва В.Є., Зупанець К.О., Колодєзна Т.Ю.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНИХ ВИМОГ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ПРОЦЕСУ УСУНЕННЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВИНИКНЕННЯ НЕВІДПОВІДНОСТЕЙ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ КЛІНІЧНИХ ВИПРОБУВАНЬ

ko_t@ukr.net

Для ефективного контролю якості проведення клінічних випробувань (КВ) доцільним є постійне поліпшення системи управління якістю усіх сторін учасників КВ, у тому числі на місці проведення випробування (МПВ). Одним з методичних інструментів, що застосовуються у сучасних системах управління якістю, у тому числі і в КВ, є метод САРА-планування. Не дивлячись на популярність останнім часом використання методології менеджменту ризиків і ризик-орієнтованого моніторингу, як одного з інструментів для підвищення ефективності проведення процесів планування, організації та проведення КВ, використання такого інструменту як САРА-планування, не тільки не суперечить даній концепції, але і може стати одним з методів вирішення впровадження ризик-орієнтованого інструмента в процесі КВ. З огляду на все вище перераховане, доцільним є проведення аналізу діючих нормативно-регуляторних документів для виявлення загальних вимог, яким повинні відповідати методики і способи проведення робіт